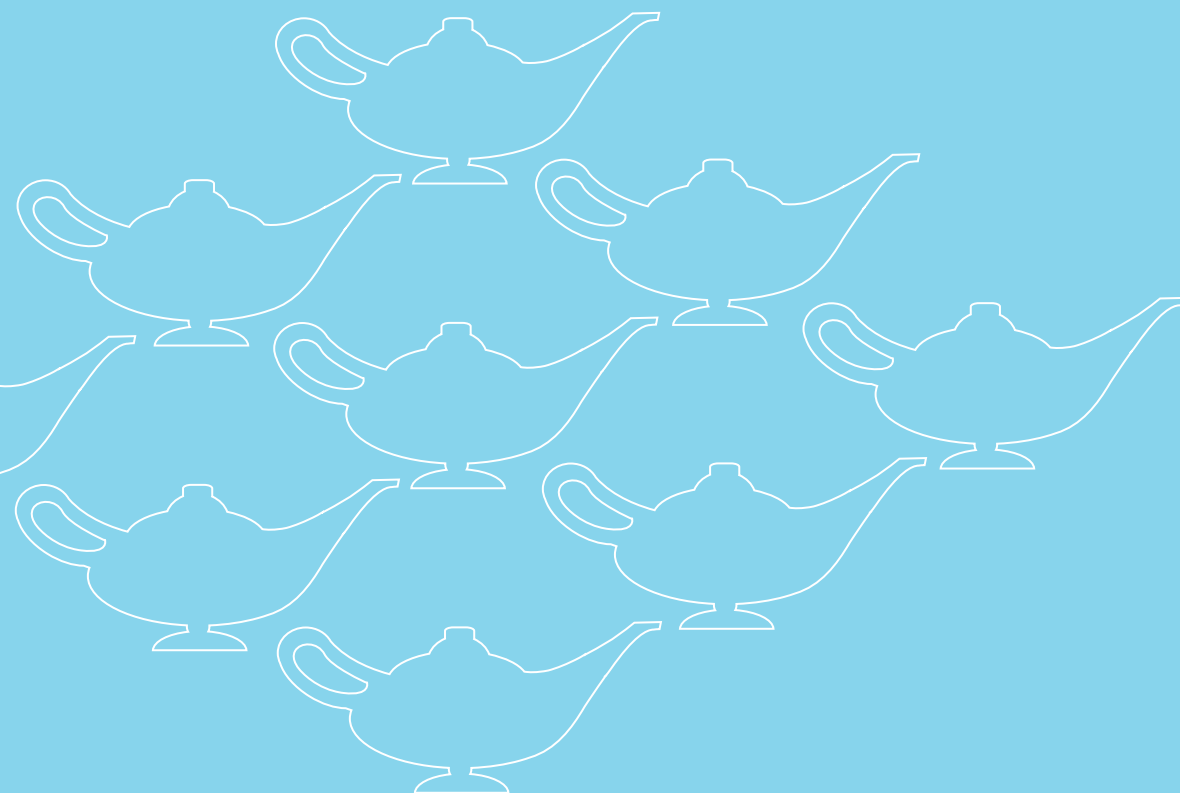

DISTRIKTSSKÖTERSKEFÖRENINGEN I SVERIGE

KOMPETENSBESKRIVNING

AVANCERAD NIVÅ

DISTRIKTSSKÖTERSKA

Produktionsfakta

UTGIVARE: Svensk sjuksköterskeförening

REVIDERAD: 2019

GRAFISK FORM & REPRO: Losita Design AB

TRYCK: Åtta.45 Tryckeri AB, 2019

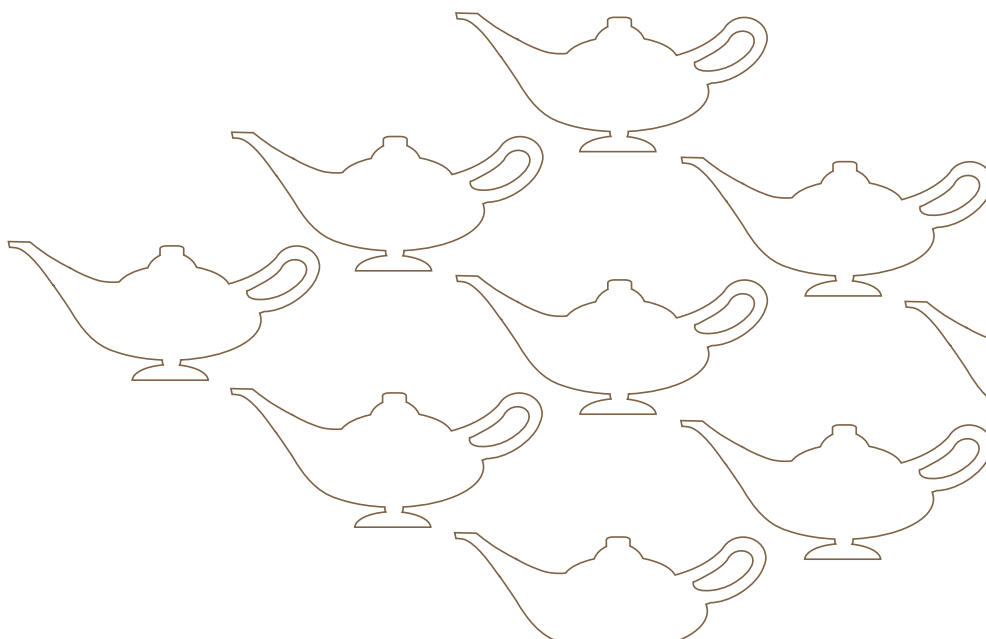
ISBN-NR: 978-91-85060-51-1

INLEDNING

Distriktssköterskeföreningen i Sverige är ansvariga för kompetensbeskrivningen. Vi är en politiskt och fackligt obunden yrkesförening för sjuksköterskor med specialistutbildning till distriktssköterska. Föreningen bildades som en riksorganisation år 1959 och är en sektion inom Svensk sjuksköterskeförening. Distriktssköterskeföreningen är rikstäckande med lokala föreningar runt om i Sverige och har cirka 2500 medlemmar. Föreningen verkar för att tillvarata distriktssköterskans unika kompetens och professionella utveckling samt företräda professionen i samhället.

Hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf anger att målet för den svenska hälso- och sjukvården är en god hälsa för individerna och vård på lika villkor för hela befolkningen. Hälso- och sjukvården ska också verka för att förebygga ohälsa. Verksamheten ska bedrivas så att kraven på god vård uppfylls. God vård kan definieras av att den är säker, effektiv, patientfokuserad, kunskapsbaserad, ändamålsenlig samt jämlik och tillgänglig. I det uppdraget ingår att erbjuda lättillgänglig primärvård där patienten får sin första bedömning samt behandlas och följs upp för tillstånd som inte kräver sjukhusvård.

Inom primärvården verkar distriktssköterskor i första ledet, ofta genom att vara den första och ha den mest frekventa kontakten med patienterna. Distriktssköterskans breda kompetens innebär att de kan vara yrkesverkamma inom samtliga av hälso- och sjukvårdens sektorer med tyngdpunkt på primärvård, kommunal hälso- och sjukvård, barnhälsovård och skolhälsa.

SYFTE

Att på nationell nivå klargöra distriktssköterskans kompetens och därmed bidra till en god, säker och jämlik vård i primärvården. Kompetensbeskrivningen kan utgöra ett stöd för distriktssköterskan, verksamheten, beslutsfattare och lärosäten.

BAKGRUND

Distriktssköterskan har fördjupat ansvar för att leda och utveckla omvårdnaden i primärvård oavsett huvudman. Distriktssköterskan verkar inom kommunal hälso- och sjukvård, regionsjukvård och i privata verksamheter. Detta innefattar exempelvis arbete på vårdcentraler/hälsocentraler med egen mottagningsverksamhet och rådgivning, barnhälsovård och skolhälsovård samt inom hemsjukvård och särskilda boenden. Eftersom distriktssköterskan arbetar inom många olika verksamhetsområden och vårdformer är arbetsuppgifterna skiftande och kräver kunskap inom många områden.

Grunden i distriktssköterskans arbete är att med ett hälsofrämjande synsätt utgöra ett stöd för människor i alla åldrar och sjukdomstillstånd. Distriktssköterskans kompetens förutsätter god kännedom om socioekonomiska och kulturella skillnader i det området där hen är verksam. Hen ska kunna anpassa sig till olika samhälleliga förhållanden samt ha goda kunskaper i hur dessa påverkar hälsan såväl positivt som negativt. För att utjämna dessa skillnader har distriktssköterskan och teamet som hen ingår i ett etiskt ansvar att påverka vården för att minska social och ekonomisk orättvisa i en strävan för jämlik hälsa. Distriktssköterskan har en mångsidig kunskap och en stor uppsättning förmågor för att adekvat kunna möta såväl förutsägbara som oförberedda, enkla eller komplexa situationer hos människor i alla åldrar.

ÄMNESKUNSKAPER

I distriktssköterskans kompetens ingår att ha goda kunskaper inom fyra vetenskapliga områden: omvårdnad, medicinsk vetenskap, folkhälsovetenskap samt vårdpedagogik.

Omvårdnad

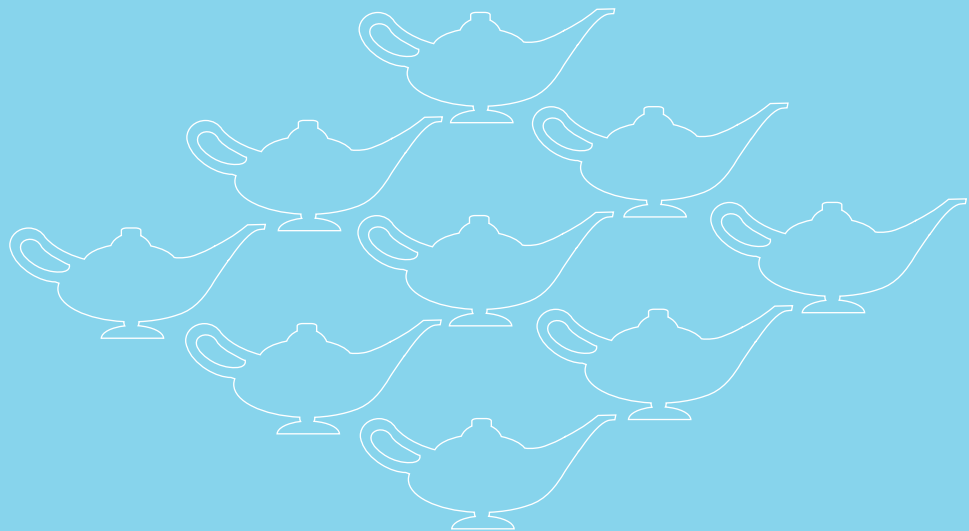
Distriktssköterskan ska i partnerskap med patient och närstående

- organisera och leda omvårdnadsprocessen
- identifiera förmågor, lyssna och tillvarata personens berättelser och utgå från dessa ur ett hälsofrämjande perspektiv vid planeringen av omvårdnaden
- utforma och utvärdera omvårdnadsplan samt utgöra ett stöd för patienten och närstående i det dagliga livet utifrån deras rätt till autonomi och självbestämmande
- identifiera och agera utifrån förändringar i patientens hälsotillstånd och övriga behov
- förstå och agera utifrån den sociala och den sociokulturella kontextens betydelse för hälsa
- förstå och agera utifrån psykosociala förhållandens påverkan på hälsa
- vara patientens företrädare i frågor rörande vården då denna själv inte kan eller vill föra sin egen talan och inte har en annan företrädare
- distriktssköterskan är ofta den fasta vårdkontakten. En fast vårdkontakt ska tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet
- distriktssköterskan är vanligtvis ansvarig vid upprättande av en samordnad individuell plan (SIP). SIP ska erbjudas när patienten har insatser från hälso- och sjukvården och socialtjänst och där samverka behövs för att upprätthålla en säker och sammanhållen vård för patienten.
- stärka personens egna resurser till egenvård genom utbildning och information och därmed kunna ta ansvar för sin egen hälsa.

Folkhälsa

Distriktssköterskan ska

- främja hälsa och goda levnadsvanor genom att ha fördjupad kunskap om frisk- och skyddsfaktorer för hälsa för att uppnå en jämlik hälsa i befolkningen
- beakta att ojämlikheten mellan kvinnor och män har en negativ inverkan på hälsan och arbeta för att utjämna den skillnaden
- arbeta med hälsofrämjande processer för att stödja en hållbar samhällelig utveckling
- ha fördjupade kunskaper om fysisk aktivitet som sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling för att kunna ordinera individanpassad fysisk aktivitet
- självständigt kunna organisera och driva arbetet med livsstilsförändringar såsom tobaksavvänjning, kostråd, fysisk aktivitet, alkoholmissbruk, stress, sömn och psykisk ohälsa, upptäcka våld i nära relationer.

Medicinsk vetenskap

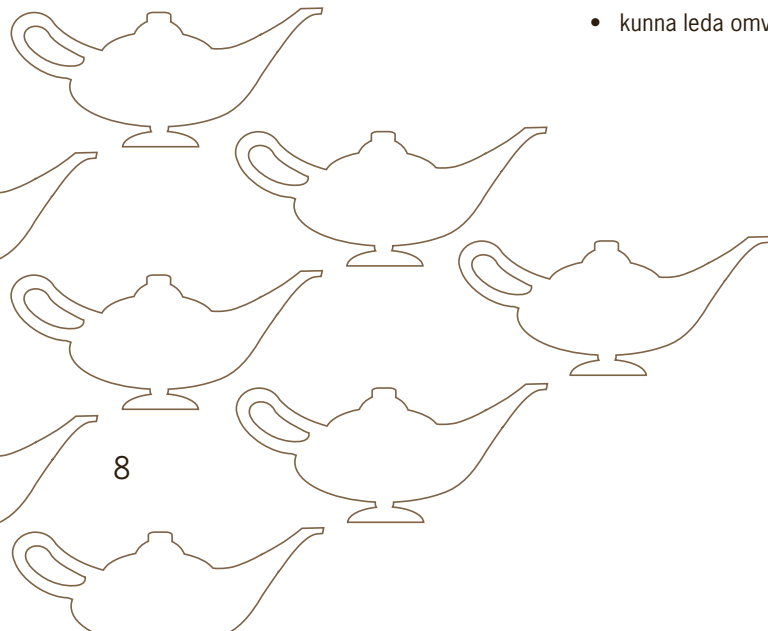
Distriktssköterskan ska ha

- fördjupade kunskaper om de vanligaste och de livslånga sjukdomarna i hela befolkningen gällande uppkomst, fysiologi, patofysiologi och behandling
- fördjupade kunskaper om normal utveckling hos barn och ungdomar
- kännedom om mindre vanliga sjukdomar hos barn, ungdomar och äldre
- fördjupade kunskaper om funktionsnedsättningar, habilitering och rehabilitering
- fördjupade kunskaper om det normala åldrandet
- kännedom om mindre vanliga sjukdomar hos äldre
- fördjupade kunskaper om medicinska tillstånd för att adekvat kunna uppmärksamma och agera utifrån förändringar i patientens hälsotillstånd
- fördjupade kunskaper för att självständigt kunna utföra undersökningar och behandlingar inom distriktssköterskans kompetens
- fördjupade kunskaper för att självständigt kunna bedöma vaccinationsbehov och vaccinera barn, ungdomar, vuxna och äldre
- fördjupade kunskaper för att kunna bedöma behov av och förskriva vissa läkemedel
- kunskaper i att bedöma behov av och förskriva hjälpmedel och medicinsktekniska produkter
- fördjupade kunskaper om vård i hemmet i livets slutskede
- förmåga att tillsammans med läkare kunna bedöma övergång från sjukdomsbehandlande vård till palliativ vård för en värdig död.

Vårdpedagogik och ledarskap

Distriktssköterskan ska

- förstå vad som påverkar lärande, kunna analysera individers och gruppers utbildningsbehov och därigenom kunna undervisa både individer och grupper utifrån deras behov
- ha fördjupade kunskaper i handledning och undervisning för att kunna handleda och undervisa omvårdnadspersonal, patienter, närstående och studenter på olika nivåer
- med sitt hälsopedagogiska förhållningssätt stärka och motivera patientens beslutsfattande och makt
- ha fördjupade kunskaper om gruppprocesser, utveckling och mognad i alla åldrar
- ha fördjupade kunskaper om hur interaktioner på individ-, grupp och samhällsnivå påverkar individen
- ha fördjupad kunskap om samhället och samhällets påverkan på individer och grupper
- ha fördjupade kunskaper om kommunikation och samtalsmetodik som motiverande samtal för att i dialog med individen kunna råda, handleda och ge stöd
- kunna leda omvårdnaden och vara drivande i utvecklingsfrågor.

Etiskt förhållningssätt

Det etiska förhållningssättet hos distriktssköterskan är särskilt viktigt och innebär bland annat respekt för patientens integritet och autonomi i de skiftande situationer och miljöer som är distriktssköterskans arbetsfält. Distriktssköterskan ska skapa förtroende, tillit och trygghet i relationen med patienten och närstående. Speciellt vården i patientens hem kräver ett utvecklat etiskt förhållningssätt för att upprätthålla balansen mellan distans och närhet och för att kunna respektera patientens och närståendes utrymme samtidigt som distriktssköterskan ska utföra sina arbetsuppgifter. Distriktssköterskan styrs av en rad lagar och arbetar utifrån International Council of Nurses (ICN) etiska kod för sjuksköterskor.

Personcentrerat förhållningssätt

Distriktssköterskan ska arbeta personcentrerat för att integrera hälsofrämjande, omvårdnads och medicinska ställningstaganden samt stödja och stärka personen, närstående och gruppen. Distriktssköterskan ska kunna möta personen och närstående med närvaro, lyhördhet, ärlighet och bekräftelse samt stödja personens delaktighet och egenvårdsförmåga utifrån ett hälsofrämjande förhållningssätt. Distriktssköterskan ska utifrån personens egna behov och informerade, välgrundade beslut kunna guida och stödja personen genom vårdens alla processer i syfte att sammanhålla och säkra personens vård.

Samverkan i team

Distriktssköterskan ska ha goda relationer med andra i teamet för att gynna kommunikation och samverkan. Distriktssköterskan ska vara ledare av omvårdnadsarbetet inom teamet. Teamens sammansättning kan variera på olika orter, men ska utgöras av de professioner som är viktiga för patientens hälsa. Hen ska ha fördjupade kunskaper i ledarskap omfattande hur man når resultat, organiserar och utvecklar omvårdnad tillsammans med andra i teamet. Distriktssköterskan ska tillsammans med andra kunna planera och leda olika former av verksamheter exempelvis mottagningsverksamhet och hemsjukvård oavsett huvudman. Distriktssköterskan samverkar även med en rad andra aktörer inom exempelvis vård, skola, hemtjänst, socialtjänst och polis.

Evidensbaserat förhållningssätt

Distriktssköterskan arbetar enligt vetenskap och beprövad erfarenhet i planeringen av omvårdnaden utifrån personens individuella förutsättningar och önskemål. Det innebär också att ha ett reflekterande förhållningssätt i sitt eget arbete och att beskriva och kritiskt analysera en situation, identifiera och

värdera nya metoder inom omvårdnad samt genomföra och utvärdera dessa. Hen ska också medverka till utvecklingen av evidensbaserad omvårdnad genom att delta i och leda forskning.

Förbättringskunskap och kvalitetsutveckling

Distriktssköterskan ska arbeta med kvalitetsutveckling och förbättringsarbete inom frågor som rör distriktssköterskans profession. Distriktssköterskan ska ständigt utvärdera sitt eget arbete, vara lyhörd för samhällsförändringar som påverkar individens och gruppernas hälsa. Distriktssköterskan ska identifiera och driva arbete som rör hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder på individ-, grupp- och samhällsnivå. Distriktssköterskan ska också medverka till hållbar utveckling av hälso- och sjukvården och ha kunskap i hälsoekonomi för att kunna göra medvetna val avseende förebyggande arbete, vård och behandling. Ett granskande förhållningssätt är ett viktigt redskap för distriktssköterskan när hen t.ex. ska värdera nya rön inom omvårdnad, omorganisationer och förändrade riktlinjer.

Säker vård

Distriktssköterskan initierar och medverkar till god patientsäkerhet genom att guida och undervisa omvårdnadspersonal. Distriktssköterskan ansvarar för att följa och värdera rutiner gällande läkemedelshantering. Distriktssköterskan ska vid behov av delegering till andra teammedlemmar säkerställa utifrån en individuell och personlig bedömning mottagarens kompetens och lämplighet med beaktande av patientsäkerheten. Distriktssköterskan ska använda vedertagna beslutsstöd i samband med rådgivning.

Informatik

Distriktssköterskan ska vara väl insatt i informationsteknologi rörande dokumentation av omvårdnad, kommunikation mellan vårdgivare samt olika verktyg inom e-Hälsa. Ökade krav på en hälsoekonomi i balans, snabb kunskaps- och teknologikutveckling samt förändrade vårdbehov såsom en åldrande befolkning med ökande behov av vård i hemmet ställer krav på distriktssköterskan. Distriktssköterskan ska medverka till utvecklingen av verktyg inom e-Hälsa som gynnar kontinuitet, relationen mellan distriktssköterska och patient samt bibehåller eller ökar patientsäkerheten. Distriktssköterskan arbetar för en friskare befolkning, förbättrade levnadsvanor, rätten till en jämlik vård och en mer jämlik hälsa.

BILAGA

Arbetsgrupp

Veronica Almstedt, styrelsen Distriktssköterskeföreningen i Sverige

Ann-Charlotte Åhlander, styrelsen Distriktssköterskeföreningen i Sverige

Anna Josse Eklund, distriktssköterska, fil dr, Karlstads Universitet

Ing-Marie Moegelin, sakkunnig i utbildningsfrågor vid Svensk sjuksköterskeförening, adjungerad rådgivare

Referensgrupp

Styrelsen Distriktssköterskeföreningen i Sverige

Maria Öst-Backa

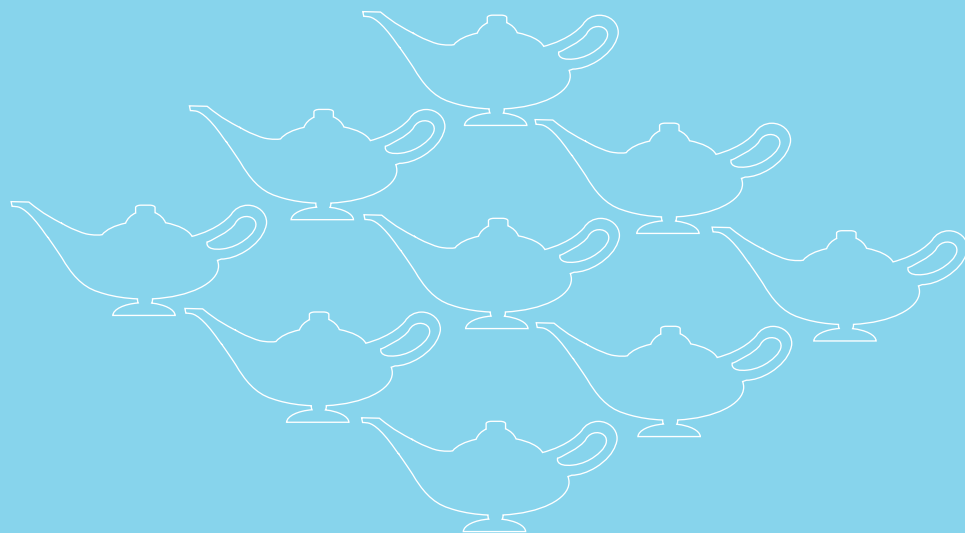
Annja Göransson

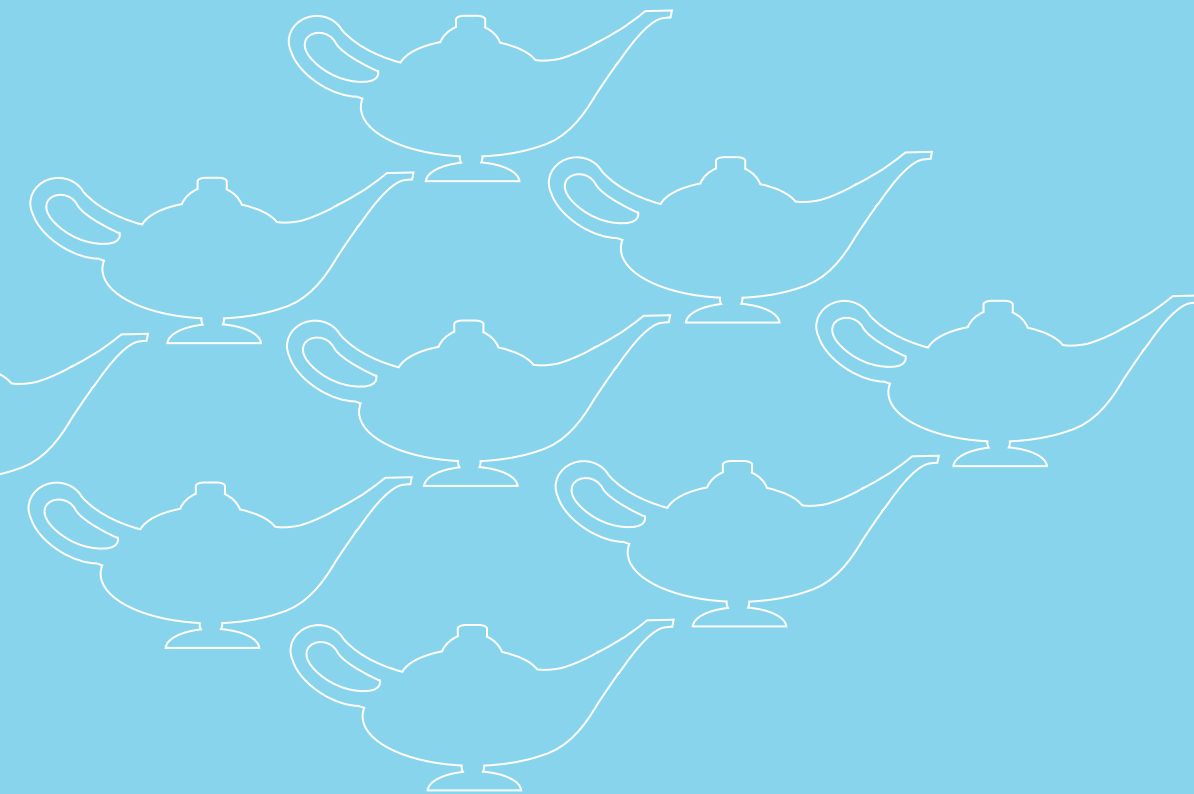
Nina Hell

Anna Asplund

Kristina Malmsten

Ina El-Sherif

**Distriktssköterskeföreringen
i Sverige (DSF)**
dsfsverige@gmail.com

Svensk sjuksköterskeförning
Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tel 08-412 24 00
www.swenurse.se